

FREMSKUDT BESKÆFTIGELSE

En lovende metode til at hjælpe sårbare borgere ind på arbejdsmarkedet

*Af Rikke Engly Mygind og Ulrik Vinther
Maj 2022*

I Fredericia Kommune har jobcenteret og boligorganisationerne siden 2013 samarbejdet tæt i boligområderne Korsvær- og Sønderparken. Dengang havde Korsværparken status som "ghetto", og ca. hver anden beboer i alderen 18-64 år var uden tilknytning til arbejdsmarkedet (BL 2020).

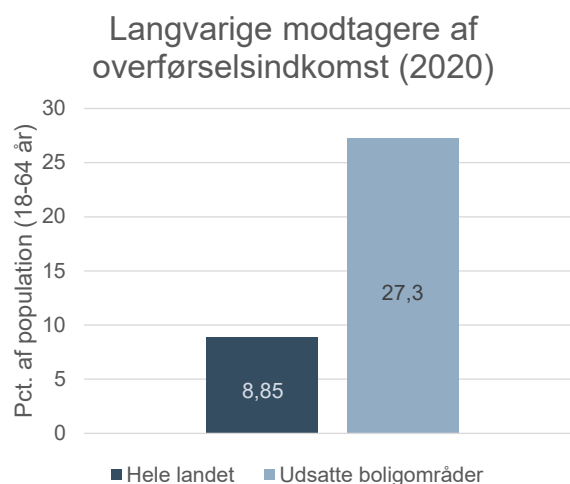
I dag udfolder samarbejdet sig bl.a. i den fælles fremskudte beskæftigelsesindsats, hvor syv jobcentermedarbejdere deler kontorer med fem boligsociale medarbejdere i boligområderne. De samarbejder tæt og forpligtet om at hjælpe beboere ind på arbejdsmarkedet og fastholde dem i uddannelse og beskæftigelse.

Og den fælles indsats virker – i Korsværparken alene har indsatsen bidraget til, at ledigheden siden 2013 faldet fra 49,4 til 37,7 %. Det har medvirket til, at Korsværparken i dag ikke længere har status som et "udsat boligområde".

Indsatsen i Fredericia er bare ét af en række eksempler på, hvordan kommuner og boligorganisationer kan samarbejde i en fremskudt indsats om at løfte en fælles og vigtig opgave i udsatte boligområder. Center for Boligsocial Udvikling ønsker med dette vidensblad at bidrage til videre refleksion og dialog om fremskudte beskæftigelsesindsatsers potentiale i udsatte boligområder.

LANGTIDSLEDIGE BOR I UDSATTE BOLIGOMRÅDER

Borgere med langvarig ledighed er markant overrepræsenterede i udsatte boligområder. Andelen af borgere, der har været på overførselsindkomst i mindst fem år i træk, er således over tre gange højere i udsatte boligområder sammenlignet med landsgennemsnittet

Note: Figuren viser andelen af borgere i alderen 18-64.årige, som har modtaget overførselsindkomst i mindst 52 sammenhængende uger i mindst fem år (fx modtagere af dagpenge, kontanthjælp, førtidspensionister, personer på efterløn m.v.). Kilde: BL's beregninger pba. DSTs registerdata (BL 2022a).

Borgere som er langvarigt ledige (fem år eller længere) har overvejende mere komplekse problemstillinger ud over ledighed, end borgere som er ledige i en kortere periode (STAR 2017).

Mens den almindelige ledighed på landsplan har nået et historisk lavt niveau i 2022, tyder meget på, at ordinære jobcenterindsatser fortsat har svært ved at nå og hjælpe sårbare ledige med lang ledighedshistorik og komplekse udfordringer.

Der er både et stort menneskeligt og kommuneøkonomisk potentiale forbundet med at hjælpe denne gruppe i arbejde (KORA 2015; SUS 2019; BL 2022b).

Der er således behov for en fokuseret kommunal beskæftigelsesindsats i bestemte geografiske områder. En fremskudt kommunal beskæftigelsesindsats i udsatte boligområder er en lovende metode.

FREMSKUDTE BESKÆFTIGELSESINDSATSER VIRKER

Center for Boligsocial Udvikling har evalueret fem kommuners fremskudte beskæftigelsesindsatser (CFBU 2020). Undersøgelsen viser, at sårbare ledige, der modtager en fremskudt indsats, i højere grad opnår ansættelse i ordinære løntimer end en sammenlignelig gruppe af sårbare ledige, der modtager en ordinær jobcenterindsats.

På den måde bringer indsatsen beskæftigelsen i gruppen af sårbare ledige med komplekse udfordringer fra udsatte boligområder på niveau med sårbare ledige i resten af kommunen.

Beskæftigelseseffekten gør sig særligt gældende for borgere med indvandrerbaggrund, der har været langtidsledige. Et år efter indsatsens opstart, er der signifikant flere beskæftigede i denne gruppe, end blandt dem, der ikke får en fremskudt indsats.

I gennemsnit opnår de beskæftigede 32 lønnede timer pr. måned – efter tre eller flere sammenhængende år, hvor de ikke har været i berøring med arbejdsmarkedet.

Selv få lønnede timer om måneden kan bane en vigtig vej og styrke borgerens tro på at opnå fodfæste på arbejdsmarkedet (CFBU, 2020).

HVAD ER EN FREMSKUDT BESKÆFTIGELSESINDSAT?

En fremskudt beskæftigelsesindsats er kendetegnet ved, at jobcenteret forankrer en gruppe medarbejdere og deres arbejdsopgaver fysisk i et eller flere boligområder.

Den fremskudte organisering tager afsæt i de ledige borgeres bopæl. Hermed afviger den fremskudte indsats fra jobcentrenes typiske organisering, hvor afdelinger, sagsstammer og indsatser er opdelt efter fx ledighedsgrupper og lovgivning, alder eller medarbejderfunktioner.

Ser vi på tværs af kommunernes fremskudte indsatser, er de typisk kendetegnet ved en eller flere af følgende faktorer:

- Fysiske kontorfaciliteter i boligområdet
- Mindre formelle fysiske rammer end på jobcenteret
- Et tværfagligt team af minimum jobkonsulent og mentor
- Udvidet metodisk frihed og tilpasning til borgerens situation og behov
- Samarbejde med lokale aktører i boligområdet

VIRKEMIDLER OG METODER

Arbejdet i den fremskudte indsats kan med fordel inspireres af kerneelementerne i programmer som "Flere Skal Med" og anbefalinger fra CUBB – Center for Udvikling af Borgerinddragende Beskæftigelsesindsatser. Nøgleord er her en jobrettet og relationsbaseret indsats.

Det betyder bl.a., at borgeren skal have en fast og kontinuerlig kontaktperson. Borgeren skal selv kunne sætte retning og jobmål, ligesom jobcentermedarbejderens arbejdsvilkår skal muliggøre en tæt og hyppig kontakt med den ledige.

I de fremskudte indsatser kan både borgere og medarbejdere typisk profitere af, at indsatsen har mulighed for at anvende andre mere tilpassede metoder, end det er muligt i en ordinær jobcenterindsats.

UFORMELLE RAMMER STYRKER TILLID

Besøg på jobcenteret kan for en del sårbare ledige være forbundet med uoverskuelighed og utryghed (Psykiastrifonden & SIND, 2019).

CFBU's undersøgelse viser, at både jobcenter og borgere afmystificeres for hinanden, når

medarbejdere flyttes ud i en fremskudt base. Her er det hensigtsmæssigt at etablere uformelle og hjemmевante rammer der lægger op til uformel interaktion. Det giver borgeren en "hjemmebanefordel", som styrker betingelserne for en tillidsfuld relation samt en god og mere regelmæssig dialog præget af færre udeblivelser.

“ De uformelle rammer og den lave dørtærskel [i Medborgerhuset] signalerer en tilgængelighed og ligeværdighed, som er afgørende for borgerne. Jeg er overbevist om, at de ikke oplever kontoret, som et jobcenter. De bliver mødt på deres egen hjemmebane.

Sanela Ljeskovic, Fagchef for Beskæftigelse & Borgerservice, Fredericia Kommune

Den tillidsfulde relation giver også jobcenterets adgang til vigtige informationer om borgernes samlede livssituation, eventuelle barrierer for beskæftigelse eller behov for tilpasninger i indsatsen. Forhold som er afgørende for borgernes udbytte af en indsats (Deloitte 2017).

BORGERE LØFTER HINANDEN I GRUPPEFORLØB

I den fremskudte indsats kan peer-to-peer-metoden skabe motivation og progression hos borgerne. Metodens princip er at lade ligesindede spejle sig i hinandens udvikling og udfordringer og derved finde inspiration og motivation (VIVE 2019).

Dette kan f.eks. gøres ved at etablere gruppe-forløb for ledige borgere i boligområdet, hvor peer-to-peer anvendes. I gruppeforløbene er det centralt at have en velovervejet gruppesammensætning, stram styring af indhold og program, krav om aktiv deltagelse og mødepligt samt elementer, der udfordrer – og skaber nye indsigter hos deltagerne (CFBU 2020).

Gruppeundervisning kan fx gennemføres i samarbejde med andre aktører, og, foruden beskæftigelse, have fokus på integration og udvikling af bl.a. sproglige- og sundhedskompetencer (COWI & DISCUS 2019). Kommunen kan også tilrettelægge nogle af gruppeforløbets aktiviteter udenfor boligområdet, og derigennem arbejde med de lediges mobilitet.

ÅBEN RÅDGIVNING

Åben rådgivning i bestemte tidsrum eller generelt åbne døre til det fremskudte kontor bliver anvendt i mange fremskudte indsatser.

I en åben rådgivning kan borgere typisk møde op uden en aftale. Der er med andre ord tale om en indsats ud over de lovpligtige samtaler.

I den åbne rådgivning er der ikke flere dages ventetid, men borgeren får hjælp på dagen for henvendelsen. Det giver adgang til hjælp, når eller før behovet opstår, og det kan modvirke at mindre problemstillinger vokser sig uoverskuelige.

“ Vi løser problemerne meget, meget hurtigt her. Og det er ofte problemer, vi i jobcenteret ikke drømmer om er der – men som kan fylde hele universet hos borgerne. Og det tør de sige til os her.

Mentor, Fremskudt beskæftigelsesindsats, Høje-Taastrup Kommune

En nem adgang til hjælp understøtter borgerens generelle motivation og støtter den enkeltes fremmøde i praktik eller job. Den åbne rådgivning kan også skabe brobygning, så relevante andre kommunale eller lokale aktører kan bringes i spil, ift. at støtte borgeren.

Den åbne rådgivning er et frivilligt tilbud, og efterspørgslen kan variere på daglig basis. På dage med få henvendelser, kan indsatsen med fordel kombineres med f.eks. administrative opgaver. Den åbne rådgivning bør understøttes af et systematisk annonce- og synlighedsarbejde i boligområdet. Anvend f.eks. andre lokale aktører til at formidle tilbuddet.

FREMSKUDT TVÆRFAGLIGT SAMARBEJDE

Sårbare ledige har behov for en sammenhængende tværfaglig og helhedsorienteret indsats.

En fremskudt beskæftigelsesindsats skaber gode rammer for et tættere tværfagligt samarbejde mellem fremskudte kolleger fra forskellige fagkøntorer i jobcenteret og f.eks. kommunens social- og sundhedsområder.

Deres samarbejde udmærker sig ved en tættere daglig kontakt, som gør det muligt at fastsætte fælles tværfaglige målsætninger og udveksle forskellige faglige perspektiver på borgerne.

CFBU's undersøgelse indikerer, at de fremskudte rammer understøtter en hurtigere sagsbehandling end den typiske praksis i jobcentre, hvor medarbejdergrupper fysisk kan sidde langt fra hinanden og meget kommunikation omkring borgeren foregår på mail (CFBU 2020).

En fremskudt indsats kan også være en platform for synergi mellem den kommunale beskæftigelsesindsats og lokale aktørers indsatser, herunder de boligsociale indsatser og ejendomsdriften. Samarbejdet med disse aktører kan styrke jobcenterets forudsætninger for at yde en mere helhedsorienteret indsats.

Det kan fx ske igennem tilrettelæggelsen og afholdelsen af koordinerede eller fælles aktiviteter og indsatser for boligområdets ledige. Her kan jobcenteret indgå samarbejde med den boligsociale indsats og fx profitere af de lokale medarbejderen tillidsbaserede relationer og kendskab til borgerne i boligområdet.

MANGE KOMMUNER ARBEJDER ALLEREDE FREMSKUDT

En spørgeskemaundersøgelse foretaget af Center for Boligsocial Udvikling i efteråret 2021 fandt, at 28 jobcentre/kommuner har en beskæftigelsesindsats med særligt fokus på beboere i et eller flere boligområder.

Disse "områdefokuserede beskæftigelsesindsatser" har mange varianter. Størstedelen er fremskudte indsatser bestående af medarbejdere og fysiske kontorfaciliteter forankret i boligområdet. For en mindre andel gælder, at indsatsen er specifikt dedikeret beboere i boligområdet, men fx udgår af et team i det centrale jobcenter.

Næsten alle jobcentre med fremskudte indsatser peger i undersøgelsen på, at de i høj grad samarbejder med lokale boligsociale aktører. Samtlige peger også på, at de fremskudte indsatser er virkningsfulde for borgerne, sammenlignet med en almindelig indsats.

Der er dog fortsat et uforløst potentiale i mange kommuner ift. at arbejde endnu mere systematisk med områdefokuserede og fremskudte beskæftigelsesindsatser. Det gælder både der, hvor man allerede har indsatsene, og der hvor beskæftigelsesindsatsen ikke i dag tager højde for socialgeografiske forhold.

Fremskudte beskæftigelsesindsatser udgør én af flere områdefokuserede løsninger til at adressere udfordringer med langtidsledighed. Center for Boligsocial Udvikling ønsker med dette vidensblad at bidrage til en videre refleksion og dialog herom.

VIL DU VIDE MERE?

Center for Boligsocial Udvikling tilbyder oplæg og sparring vedrørende etablering og udvikling af fremskudte beskæftigelsesindsatser. Find viden og kontaktoplysninger på www.cfbu.dk.

LITTERATUR

BL (2020) BL-analyse - Korsværkparken: En helhedsplan med fokus på beskæftigelse

BL (2022a) Andelen af langvarige på overførselsindkomst. Hjemmeside: <https://bl.dk/politik-og-analyser/fakta-og-tal/bls-beboerindikatorer/voksne-18-64-aarige/andelen-af-langvarige-paa-overfoerselsindkomst/>

BL (2022b) Beregner af gevinst ved beskæftigelse. Hjemmeside: <https://bl.dk/politik-og-analyser/fakta-og-tal/beregneren/>

COWI & DISCUS (2019) Indsats for ægtefælleforsørgede indvandrere - Slutevaluering af puljen 'Opsøgende og beskæftigelsesrettet indsats over for ægtefælleforsørgede indvandrere

CFBU (2020) Fremskudt beskæftigelse i udsatte boligområder

Deloitte (2017) Opsamling - Evaluering af Empowermentprojektet

KORA (2015) Potentialeberegning af beskæftigelse for udsatte ledige

Psykiastrifonden & SIND (2019) Undersøgelse af livskvalitet og psykisk helbred for sygemeldte tilknyttet et jobcenter

STAR (2017) Grupper af langvarige kontanthjælpsmodtagere - Kvantitativ analyse til gruppering af modtagere af kontanthjælp, uddannelseshjælp eller integrationsydelse med min. 5 års anciennitet

SUS (2019) Relationelt beskæftigelsesarbejde med familiefokus

VIVE (2019). Peer-to-peer-fællesskaber mellem socialt udsatte - På baggrund af vidensindsamling og evaluering af 10 frivillige organisationers og kommuners peer-to-peer-fællesskaber. Inspirationshæfte